

Krajny: wyzwania, inwestycje i edukacja

Związek Gmin Krajny został powołany do życia 7 maja 1991 roku. Jego celem jest współpraca między gminami w zakresie zarządzania odpadami oraz podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców regionu poprzez m.in. systematyczne wdrażanie inicjatyw proekologicznych.

Związek podejmuje także działania dążące do umocnienia pozycji samorządów oraz reprezentowania ich interesów przed organami państwa. Należy do niego siedem gmin z pogranicza Wielkopolski i Pomorza Zachodniego: Złotów, Lipka, Okonek, Łobżenica, Tarnówka, Zakrzewo oraz gmina miasto Złotów. Obszar ten zamieszkuje około 47 tys. osób (wg złożonych deklaracji).

Edukacja na różne sposoby

W zakresie działań edukacyjnych Związek Gmin Krajny podejmuje liczne działania mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Od 2016 roku jednym z głównych przedsięwzięć była akcja „Sadzonki do rozdania za eko działania”, przeprowadzana podczas lokalnych imprez kulturalno-ekologicznych. W ramach tej inicjatywy mieszkańcy, którzy przynosili zużyte baterie lub telefony komórkowe, w zamian otrzymywali sadzonki roślin, takich jak zioła czy wrzosey. W 2024 roku akcja odbyła się w siedmiu gminach członkowskich Związku, a łączna liczba rozdanych sadzonek wyniosła 1900 sztuk.

Od 2023 roku Związek organizuje także akcję „Posprzątaj na Święta” na terenie PSZOK-ów położonych w następujących lokalizacjach: Lipka, Rataje (gmina Łobżenica), Tarnówka, Zakrzewo oraz Złotów. W pierwszej edycji, w 2023 roku, mieszkańcy w zamian za przywiezienie do PSZOK-u odpadów wielkogabarytowych otrzymywali stalowe termosy. Rok później za dostarczenie selektywnie zebranych odpadów komunalnych przekazywano im nablutowe pojemniki na bioodpady.

Związek Gmin Krajny prowadzi również prelekcje w szkołach i przedszkolach, na których dzieci uczą się zasad segregacji odpadów poprzez zabawę. Zajęcia te angażują najmłodszych w aktywności związane z ochroną środowiska.

Milionowe inwestycje

Ponadto Związek inwestuje w rozwój infrastruktury służącej gospodarce odpadami. W 2024 roku podpisał umowy na realizację dwóch kluczowych inwestycji. Pierwszą z nich jest modernizacja PSZOK-ów w Lipce, Ratajach, Tarnówce oraz Zakrzewie. Całkowita wartość tej inwestycji wynosi prawie 2 mln zł, z czego 1,65 mln zł pochodzi z dofinansowania z Rządowego Funduszu „Polski Ład”. Modernizacja obejmuje m.in. zakup nowych pojemników na odpady i kontenerów oraz budowę infrastruktury socjalnej dla pracowników.

Drugą dużą inwestycją jest budowa Centralnego PSZOK-u, który ma powstać w Stawnicy (gmina Złotów). Projekt ten uzyskał dofinansowanie w wysokości 3,18 mln zł z Rządowego Funduszu „Polski Ład”, a całkowita wartość inwestycji wynosi ponad 4,55 mln zł. Budowa centralnego punktu zbiórki odpadów pozwoli na lepszą organizację systemu gospodarki odpadami, zwłaszcza w kontekście rosnących wymagań dotyczących selektywnej zbiórki.

Wyzwania i perspektywy

Związek Gmin Krajny stoi przed wyzwaniem ciągłego doskonalenia systemu gospodarki odpadami, aby sprostać rosnącym wymaganiom w zakresie ochrony środowiska i efektywnego zarządzania odpadami. Zaostrzające się przepisy dotyczące segregacji i recyklingu zmuszają do ciągłych inwestycji w infrastrukturę oraz systemy edukacyjne. W kolejnych latach działania statutowych organów Związku powinny być zintensyfikowane w kierunku zwiększania selektywnej zbiórki odpadów oraz osiągnięcia wymaganych prawem poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. W roku 2024 nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu, który wynosił wówczas 45%. Biorąc pod uwagę ogólnokrajowe problemy w gospodarce odpadami komunalnymi, osiągnięcie wymaganego poziomu, czyli 55%, w bieżącym roku będzie bardzo trudne.

W związku z powyższym należy prowadzić szeroko zakrojone działania informacyjno-edukacyjne zachęcające mieszkańców do selektywnej zbiórki odpadów. Tylko systematyczna edukacja coraz szerszych grup społecznych może przynieść wymierne korzyści. Wyrobinie stałych nawyków związanych z nabywaniem produktów, konsumpcją, a w konsekwencji z postępowaniem z odpadami jest zadaniem, które ma wpływ na koszty całego systemu i jednostkowe koszty odbioru i zagospodarowania zebranych odpadów. W tym celu warto byłoby też zwiększyć zaangażowanie mieszkańców zabudowy wielolokalowej, aby jak najwięcej surowców z tego obszaru mogło być przeznaczone do recyklingu. Nieodzownym elementem jest ponadto prowadzenie działań kontrolnych przez pracowników Biura Związku i operatorów systemu w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Patrycja Rutkowska

podinspektor ds. gospodarki odpadami i obsługi organów Związku Gmin Krajny w Złotowie